

Preventieadviseur en veiligheid- en gezondheidscoördinator betrokken bij een tijdelijke of mobiele bouwplaats:

Bondgenoten of rivalen?

In den beginne was er enkel de preventieadviseur. Met de opkomst van de regelgeving over de TMB¹ kwam er de veiligheids- en gezondheidscoördinator bij. Sommigen zagen in hem een rivaal, anderen meenden hem te kunnen beladen met alle mogelijke zonden ...

Om een inzicht te krijgen in de domeinen die tot de exclusieve bevoegdheden en werkterreinen² behoren van de preventieadviseur enerzijds, van de coördinator anderzijds, dan wel in de domeinen waar er mogelijk overlappingsen zijn, past het de regelgevingen die deze bevoegdheden en werkterreinen behandelen even rustig te raadplegen. Dit zijn:

1. de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitoefening van hun werk;
2. het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk;
3. het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk;
4. het koninklijk besluit van 25 januari 2001 betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen.

Een duidelijk onderscheid valt hierbij op.

De bevoegdheden van de coördinator kunnen worden samengevat als zijnde de bevoegdheid om de persoon die hem aanstelt te adviseren vanuit de bezorgdheid om de personen³ te beschermen die activiteiten uitvoeren tijdens de verwezenlijking van een bouwwerk, de latere werkzaamheden aan bouwwerken inbegrepen.

Die van de preventieadviseur kunnen worden samengevat als zijnde de bevoegdheid om zijn werkgever te adviseren vanuit de bezorgdheid diens werknemers te beschermen.

De bevoegdheden van de coördinator kunnen derhalve alleen maar deze van de preventieadviseur overlappen, wanneer beiden aan dezelfde persoon advies verlenen over de bescherming van dezelfde personen.

Positieve overlappingsen?

Uit wat volgt zal blijken dat overlappingsen van bevoegdheden uitzonderlijk zijn, maar dat overlappingsen van werkterreinen meer voorkomen.

Dit kan in aanvang tot uiteenlopende, zelfs tegenstrijdige adviezen, leiden. Telkens is er overleg nodig, dat tot het gepaste standpunt moet leiden en waar de synergie tussen preventieadviseur en coördinator het welzijn van de werknemer ten goede moet komen.

Dit is de positieve of duurzame kant van mogelijke overlappingsen.

In de praktijk zal blijken dat af en toe om uiteenlopende redenen, beide adviezen hardnekkig naast elkaar blijven bestaan. De werkgever, die trouwens in alle gevallen de eindverantwoordelijkheid draagt, zal hier dan de eindbeslissing nemen.

Op weg naar die beslissing is er ook nog altijd de verplichting voor de werkgever om een orgaan, dat "comité voor preventie en bescherming op het werk" noemt, te raadplegen ...

---

¹ Tijdelijke of Mobile Bouwplaatsen

² Bevoegd: hij/zij die door de regelgeving met een opdracht is belast

Werkterrein: het voorwerp van het advies van de coördinator of van de preventieadviseur

³ Hier worden zowel werknemers als zelfstandigen of werkgevers bedoeld.

I. De veiligheids- en gezondheidscoördinator

de coördinatorontwerp:

Hij adviseert de persoon die hem heeft aangesteld⁴.

Binnen zijn adviesfunctie kunnen de taken van de coördinatorontwerp als volgt samengevat worden:

- de uitvoering van de toepassing van de algemene preventieprincipes op het ontwerp coördineren (wet, art. 18, 1°);
- het VGP⁵ opstellen en zo nodig aanpassen (wet, art. 18, 2° en KB TMB, art. 11, 1° & 2°);
- aan de in het ontwerp tussenkomende partijen, de elementen die hen aanbelangen uit het VGP overmaken (KB TMB, art. 11, 4°);
- het PID⁶ opstellen en aanvullen (wet, art. 18, 3° en KB TMB, art. 11, 5°);
- het coördinatiedagboek openen en aanvullen (KB TMB, art. 11, 5°);
- de persoon die hem heeft aangesteld adviseren over de mate waarin de binnengekomen offertes met het VGP overeenstemmen (KB TMB, art. 11, 4°).

De coördinatorontwerp kan bij de uitvoering van deze taken geconfronteerd worden met de tussenkomsten van de preventieadviseurs van werkgevers die de hoedanigheid kunnen hebben van:

- opdrachtgever(s);
- aannemers;
- al naargelang het geval, derden⁷.

Om een inzicht te verwerven in de wijze waarop deze confrontatie tot stand kan komen, past het in de allereerste plaats terug te grijpen naar de gebruikelijke activiteiten tijdens de ontwerpfase van het ontwerp, naar de inhoud van het VGP dat de coördinatorontwerp opstelt en naar de beoordeling van de offertes op het vlak van hun overeenstemming met het VGP.

Vooreerst het prille ontwerp: De opdrachtgever die zinnens is een project te realiseren, doet beroep op een ontwerper, met wiens hulp de allereerste schetsen worden opgemaakt.

De opdrachtgever die personeel tewerkstelt, moet bovendien, **voor de arbeidsomstandigheden waarin zijn personeel in het geprojecteerde bouwwerk zal werken**, beroep doen op de bijstand van zijn preventieadviseur (wet, art. 33, §1, laatste lid en KB IDPB, art. 5, tweede lid, inzonderheid 5°)⁸. Het betreft hier in de eerste plaats de preventieadviseur van de IDPB van de werkgever, die, al naargelang het geval, aangevuld wordt door de preventieadviseur van de EDPB.

---

⁴ Pro memorie: Behalve wanneer de bouwwerken verricht worden voor rekening van een particulier en het bouwwerk geen commerciële noch professionele bestemming heeft, is het altijd de opdrachtgever die de coördinator moet aanstellen. Indien meerdere opdrachtgevers bij eenzelfde TMB betrokken zijn, stellen zij één gemeenschappelijke coördinator aan.

⁵ Veiligheids- en gezondheidsplan

⁶ Postinterventiedossier

⁷ Dit kunnen zijn, bvb., werkgevers die activiteiten uitoefenen in de omgeving van of op de TMB en wiens activiteiten een invloed op de TMB kunnen hebben, dan wel, wiens werknemers blootgesteld worden aan de gevolgen van de activiteiten op de TMB. Het kunnen eveneens werkgevers zijn die activiteiten verrichten in een gebouw dat zij huren en in wiens inrichting een TMB geopend is, in opdracht van de verhuurder.

⁸ Om te vermijden dat de ontwerper ertoe genoodzaakt zou worden een deel van zijn voorstellen te herbeginnen, is het te verkiezen dat de opdrachtgever hem de eisen in verband met de bovenvermelde arbeidsomstandigheden in een zo vroeg mogelijk stadium van het ontwerp meedeelt.

De coördinatorontwerp moet pas tijdens de studiefase van het ontwerp, d.w.z. vóór de uitwerking van het ontwerp aangesteld worden (KB TMB, art. 5, §1)⁹.

Gelet op de inhoud van het VGP (KB TMB, art. 25, eerste lid) en de uitdrukkelijke taak voor de coördinatorontwerp om dit op te stellen, is het ook **uitdrukkelijk de taak van de coördinatorontwerp om de risicoanalyse te maken en de preventiemaatregelen voor te stellen in verband met de risico's waaraan de werknemers op de TMB kunnen blootgesteld worden** als gevolg van:

- de uitvoering van het werk, d.w.z., onder andere de aard van het bouwwerk en de uitvoeringswijzen die er noodzakelijkerwijze mee gepaard gaan. Bvb., het bouwen van een atriumgebouw met grote glaspartijen houdt totaal andere risico's in dan een traditioneel bureelgebouw met één bouwlaag;
- de activiteiten die gelijktijdig op de TMB worden uitgevoerd en die een invloed op elkaar kunnen uitoefenen;
- de activiteiten die na elkaar op de TMB worden uitgevoerd en waarvan de eerder uitgevoerde activiteiten een invloed kunnen hebben op de erop volgende activiteiten;
- de invloed van verder functionerende installaties of activiteiten op of in de omgeving van de TMB. Bvb., de productie op een chemische site die verder gaat, terwijl midden de site een TMB aan de gang is, ofwel het vervangen van een brug over een autosnelweg, terwijl er geen alternatieven zijn om het verkeer op de autosnelweg te onderbreken of om te leiden;
- de uitvoering van latere werken aan het bouwwerk, bvb. het reinigen van de koepel van een atriumgebouw of het ontstoppen van een afvalwaterafvoer in een gebouw.

Het is derhalve niet de taak van de preventieadviseur van een opdrachtgever met personeel, om dit VGP op te stellen¹⁰.

Maar het is ook evenmin de taak van de coördinatorontwerp om in zijn VGP de risicoanalyse te maken en de preventiemaatregelen voor te schrijven voor de bescherming van het personeel dat in het te verwezenlijken bouwwerk tijdens de exploitatie ervan werkt. Dit behoort tot de uitdrukkelijke opdrachten van de preventieadviseur van de IDPB van de werkgever van dat personeel, desgevallend bijgestaan door de preventieadviseur van de EDPB. Als voorbeelden van onderwerpen waarmee de coördinatorontwerp zich niet hoeft bezig te houden, kunnen dienaangaande geciteerd worden:

- het bepalen van het aantal, de totale breedte en de verdeling van de uitgangen van een ontwerp van winkel voor kleinhandel waarvan de totale oppervlakte van de verkooplokalen en de opslaglokalen gelijk is aan of groter dan 2000 m²;
- het ontwerpen van een zoningplan van een nieuwbouw waarin lokalen zullen worden ondergebracht waar een ontploffingsgevaarlijke atmosfeer kan heersen.

Dit neemt niet weg dat in de praktijk, preventieadviseurs en coördinatoren die van elkaar merken dat hun collega iets over het hoofd ziet, deze laatste mondeling toch op enig risico of voorschrift in de regelgeving zullen wijzen, wanneer dit toevallig tot hun parate kennis behoort.

---

⁹ Het advies van de coördinatorontwerp kan, net als dat van de preventieadviseur, er toe leiden dat de ontwerper de oorspronkelijke schetsen moet aanpassen. Hoe eerder de coördinatorontwerp dus bij een project betrokken is, hoe minder ingrijpend en retroactief de ontwerper zal moeten aanpassen. Anderzijds mag men trouwens ook van de ontwerper verwachten, dat gelet op zijn constante beroepsmatige activiteit, hij sinds 1 mei 2001 uit zichzelf wel enige deskundigheid inzake de toepassing van de algemene preventieprincipes in TMB heeft ontwikkeld.

¹⁰ Zelfs in de gevallen waar de functie van preventieadviseur van de opdrachtgever en deze van coördinatorontwerp door dezelfde persoon uitgeoefend worden, wordt het VGP door deze persoon opgesteld in zijn hoedanigheid van coördinator. De tijd die hieraan besteed wordt mag ten andere niet in rekening gebracht worden als prestaties geleverd in het kader van zijn functie als preventieadviseur.

Hernemen we even de totstandkoming van het VGP: Bij een correcte totstandkoming van het VGP, bouwt de coördinatorontwerp dit VGP stapsgewijze op (stappenplan)¹¹.

Het uiteindelijke VGP dat de opdrachtgever aan zijn prijsaanvraag zal toevoegen, kan daarom – wil het degelijk zijn – slechts het resultaat zijn van herhaaldelijk overleg met de verschillende actoren in het ontwerp, o. a. met de opdrachtgever en de ontwerper.

Dit overleg kan gebeuren naar aanleiding van de eenvoudige vraag om een keuze te maken uit meerdere mogelijke preventiemaatregelen die de coördinatorontwerp voor een bepaald risico voorstelt. In bepaalde toepassingen voor het werken op hoogte kan hij also, indien er geen randvoorwaarden worden opgelegd ingevolge o. a. andere latere of gelijktijdige activiteiten, bvb. de keuze aanreiken uit het werken met steigers op voet, het werken met klimsteigers, een uitvoering met hoogwerkers, dan wel voorstellen de keuze over te laten aan de kandidaat-aannemers en hun offertes af te wachten.

Het past terzake op te merken dat de coördinator de uitdrukkelijke adviseur van de is van de persoon die hem aanstelt en dat hij deze laatste moet helpen bij het maken van de juiste keuze. Wat de eventuele inbreng van de IDPB bij deze keuze betreft, wanneer de opdrachtgever een werkgever is, betekent de vermelding van het verlenen van zijn medewerking aan de coördinatie, de samenwerking en de informatie-uitwisseling als één van de taken van de IDPB (KB IDPB, art. 5, 11°), hierbij niet dat, de werkgever ook nog eens zijn preventieadviseur zou moeten raadplegen. Het is de werkgever geenszins verboden zulk advies te vragen, indien de IDPB toevallig enige parate deskundigheid zou bezitten. Maar het kan niet de wil van de wetgever geweest zijn om dit advies van de IDPB op te leggen, want dit zou immers inhouden dat de werkgever voor eenzelfde advies tweemaal zou moeten betalen¹².

Het overleg tussen de coördinator en de verschillende actoren kan, en zal meestal, ook gebeuren naar aanleiding van meer specifieke keuzen die de opdrachtgever moet maken.

Zo zal de coördinatorontwerp in aanvang uitgaan van een plan dat hij opstelt op basis van de elementen die hem door de opdrachtgever of de ontwerper worden meegedeeld. Bij het uitvoeren van de risicoanalyse van bepaalde **kenmerken van het bouwwerk** kan hij bvb. vaststellen dat sommige bouwelementen architectonisch zeer fraai en innoverend zijn, doch dat hun verwezenlijking enorme risico's inhoudt voor de veiligheid van het uitvoerend personeel. Dit noodzaakt hem om het probleem voor te leggen aan de opdrachtgever om samen met de ontwerper naar een veilig alternatief te zoeken. De weg naar het alternatief kan op zijn beurt doorkruist worden door eisen die de preventieadviseur van de opdrachtgever gesteld heeft en waaraan het oorspronkelijke ontwerp al een oplossing gegeven had, bvb. inzake de evacuatie van de tijdens de exploitatie in het gebouw aanwezige personen.

Om de risico's te kunnen inschatten en de gepaste preventiemaatregelen voor de bouwvakkers te kunnen voorstellen in verband met **activiteiten die op of in de omgeving van de TMB** verder gezet worden, bvb. een TMB temidden van een verder werkende chemische plant, kan de coördinatorontwerp zich verplicht voelen om met de opdrachtgever en diens preventieadviseur te onderzoeken of bepaalde activiteiten niet kunnen worden stopgezet, dan wel welke de preventiemaatregelen zijn die ten opzichte van de bouwvakkers moeten genomen worden, zou er iets verkeerd gaan met het in werking gehouden scheikundig proces. Hetzelfde zou zich evenzeer kunnen voordoen wanneer het

---

¹¹ Ban het typeplan! Het gebruik van een typeplan “te nemen of te laten” getuigt niet van het aanwenden van een code van goede praktijk. Dit sluit daarom nog niet het gebruik uit van typerisicoanalyses en typepreventiemaatregelen voor bepaalde activiteiten. Men mag evenwel niet uit het oog verliezen dat elke TMB uniek is. Ook al zouden bouwwerken identiek lijken, dan nog zullen zij van elkaar verschillen door de omgevingsfactoren en moet de coördinator er zich van vergewissen of deze geen invloed kunnen hebben op zijn, in aanvang voorgenomen, typepreventiemaatregelen.

¹² Wanneer in het gestelde voorbeeld, ook de eigen werknemers van de opdrachtgever bij de werken op hoogte zouden betrokken zijn, dan moet het advies van de IDPB uiteraard wél gevraagd worden.

chemische productieproces verder gezet wordt, niet op de site zelf waar de TMB aan de gang is, doch op de site van een derde in de omgeving.

Ook wanneer de coördinatorontwerp het luik “**latere werkzaamheden aan het bouwwerk**” van het VGP invult, kan hij geconfronteerd worden met eisen van de opdrachtgever die ingegeven zijn door diens preventieadviseur. Dit zal ten minste gebeuren wanneer blijkt dat de opdrachtgever zinnens is de latere onderhoudswerken met eigen personeel te laten uitvoeren (bvb. zie hoger – het reinigen van de glaspartij van een atriumgebouw of het onstoppen van een afvalwaterleiding in een ziekenhuis). Dit laatste neemt niet weg dat de opdrachtgever ook de algemene preventieprincipes moet toepassen, wanneer de latere werken aan het bouwwerk door derden zouden worden uitgevoerd.

Tenslotte rest er de mogelijke confrontatie met de preventieadviseurs van de kandidaat-aannemers, bij **het beoordelen** door de coördinatorontwerp **van de overeenstemming met het VGP, van de bij de offertes gevoegde beschrijving** van de uitvoeringswijze. Bij privé-opdrachten bestaat immers de mogelijkheid dat met sommige kandidaat-aannemers contact opgenomen wordt, bvb. om een eventuele toelichting te krijgen bij een voorgestelde uitvoeringswijze of om een eventuele aanpassing van de voorgestelde uitvoeringswijze te bespreken en waarbij de aannemer zijn preventieadviseur betreft. Deze laatste mogelijkheid is bij overheidsopdrachten eerder beperkt, zometer gesloten.

de coördinatorverwezenlijking:

Al wat hierboven voor de coördinatorontwerp is uiteengezet, geldt ook voor de coördinatorverwezenlijking, mits uiteraard enkele belangrijke nuanceverschillen die zich opdringen ingevolge de specifieke aspecten van de verwezenlijkingfase van een TMB.

Wat de taken betreft, situeren deze nuanceverschillen zich als volgt:

- de tenuitvoerlegging van de toepassing van de algemene preventieprincipes in de verwezenlijking coördineren (wet, art. 22, 1°);
- de tenuitvoerlegging van de pertinente bepalingen van de wet coördineren zodat de aannemers de algemene preventieprincipes en het VGP toepassen (wet, art. 22, 2°);
- het VGP, het PID en het coördinatiedagboek aanvullen of aanpassen (wet, art. 22, 3° en KB TMB, art. 22, 1°, 2° & 6°);
- de samenwerking en de coördinatie van de aannemers organiseren (wet, art. 22, 3°);
- de controle op de juiste toepassing van de werkprocedures coördineren (wet, art. 22, 5°);
- de nodige maatregelen treffen opdat alleen bevoegde personen de TMB kunnen betreden (wet, art. 22, 6°);
- hij noteert in het coördinatiedagboek de tekortkomingen van de tussenkomende partijen en stelt er de opdrachtgever van in kennis (KB TMB, art. 22, 3°);
- hij noteert in het coördinatiedagboek de opmerkingen van de aannemers (KB TMB, art. 22, 4°);
- hij roept de coördinatiestructuur samen (KB TMB, art. 22, 5°).

De coördinatorverwezenlijking kan bij de uitvoering van zijn werk op dezelfde wijze en met dezelfde preventieadviseurs geconfronteerd worden als de coördinatorontwerp.

Tijdens de verwezenlijking van het bouwwerk gebeuren de contacten met de preventieadviseurs van de opdrachtgever of van derden eerder naar aanleiding van individuele problemen, zoals wijzigingen aan het oorspronkelijk ontwerp of punctuele gebeurtenissen in verband met de “niet bouw”-activiteiten op of nabij de TMB.

Omwille van de dagelijkse onderlinge confrontatie van verscheidene aannemers, problemen met uitvoeringstermijnen, niet naleven door aannemers van het VGP, enz., zullen tijdens de uitvoerings-

fase vooral contacten tussen de coördinatorverwezenlijking en de preventieadviseurs van de aannemers plaatshebben. Dit kan gebeuren naar aanleiding van de bouwplaatsbezoeken die de diverse preventieadviseurs afleggen om er zich van te vergewissen het personeel van hun werkgever wel degelijk in veilige en gezonde omstandigheden werkt (KB IDPB, art. 5, 11° & art. 7, §1, 1° a & b), dan wel naar aanleiding van de vergaderingen van de coördinatiestructuur (KB TMB art. 39, 7°).

II. De preventieadviseur

Preventieadviseurs kunnen in diverse hoedanigheden bij TMB betrokken zijn. In functie hiervan kunnen hun taken uiteenlopen. Hierna wordt een overzicht gegeven van de verschillende omstandigheden die aanleiding moeten geven tot hun betrokkenheid. Voor de eenvoudigheid wordt hierbij geen onderscheid gemaakt tussen coördinatorontwerp en coördinatorverwezenlijking. De bevoegdheden en de taken op zich van de preventieadviseur wijzigen immers niet in functie van het type van coördinator waarmee hij geconfronteerd wordt. Enkel de inhoud is anders omdat de problemen zich anders aandienen al naargelang het bouwproject nog in ontwerpfase verkeert, dan wel in de verwezenlijkingfase.

1. De preventieadviseur van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk

de preventieadviseur van de opdrachtgever

- ① de **toekomstige arbeidsomstandigheden van het personeel van de opdrachtgever in het nog te ontwikkelen en realiseren bouwwerk** (nieuwbouw, vernieuwbouw, uitbreiding – latere werken aan het bouwwerk even buiten beschouwing gelaten, zie verder ⑤) bvb.: de bouw van een nieuw cinemacomplex of van een nieuwe fabriek, de renovatie van een kantoorgebouw dat tijdens de verbouwingswerken volledig wordt leeggehaald en uitsluitend een TMB vormt...

De risicoanalyse van deze arbeidsomstandigheden en het voorstellen van de preventiemaatregelen, behoort tot de **exclusieve bevoegdheid van de preventieadviseur, en het is ten andere ook zijn taak** (KB IDPB, art. 5, tweede lid, inzonderheid 5°). Deze opdracht behoort niet tot de bevoegdheid van de coördinatorontwerp;

- ② De **arbeidsomstandigheden van de personen die de bouwwerken uitvoeren** (indien hieraan ook personeel van de opdrachtgever deelneemt, zie verder ④)

Het opstellen en aanvullen van het VGP is de **uitsluitende bevoegdheid en taak van de coördinator** (wet, art. 18, 2° en KB TMB, art. 11, 1° & 2° & art. 22, 1°).

Om de risico's voor de bouwwerknemers te kunnen evalueren, die veroorzaakt kunnen worden door de "niet bouw"-activiteiten op de TMB (bvb. de verder functionerende fabriek van de opdrachtgever), of in de nabijheid ervan (bvb. de verder functionerende fabriek van de buur) moet de coördinator informatie bekomen van zijn opdrachtgever. **De preventieadviseur** van deze laatste **is** in dit kader **verplicht** om aan deze informatieverstrekking **mee te werken** (KB IDPB, art. 5, tweede lid, inzonderheid 11°). Wat de risico's betreft uitgaande van de fabriek van de buur, of zelfs van andere risico's uit de buurt (bvb. een nabijgelegen rivier die af en toe buiten haar oevers treedt), mag men er inderdaad ook van uitgaan dat de preventieadviseur van de opdrachtgever, vanuit zijn zorg voor de bescherming van het personeel van zijn werkgever dat al geruime tijd op die plaats werkt, of dat er in de toekomst zal werken, die risico's reeds geruime tijd kent, geanalyseerd heeft en er ook afdoende preventiemaatregelen voor heeft voorgesteld. Zou dit niet het geval zijn, dan hoort de opdrachtgever er zorg voor te dragen dat voldoende informatie over die risico's vooralsnog ingezameld en aan de coördinator meegedeeld wordt (KB TMB art. 7, §1, 3° & art. 17, §2, 3°).

De **arbeidsomstandigheden van het personeel van de opdrachtgever dat tewerkgesteld blijft op of nabij de plaats waar een TMB** geopend is, doch dat geen "bouw"-werkzaamheden uitvoert bvb.: een bouwterrein temidden een fabriek in volle activiteit, verbouwingswerken in een onderwijsinstelling in volle schooljaar...

De preventieadviseur heeft als opdracht de invloeden van de TMB te onderzoeken op het welzijn van het personeel van zijn werkgever, dat tijdens de TMB aldaar tewerkgesteld blijft (KB IDPB art. 5, tweede lid, inzonderheid 10° & 11°).

Voor een correcte analyse van de risico's die de TMB voor dit personeel veroorzaakt, moet de preventieadviseur de informatie krijgen of halen¹³ bij de coördinatorontwerp die ondermeer onderzocht heeft welke risico's het bouwwerk door zijn aard inhoudt en welke risico's de "niet bouw"-activiteiten op en nabij de TMB voor de bouwvakkers kunnen betekenen. De analyse van sommige risico's veroorzaakt door de aard van het bouwwerk en waaraan in de eerste plaats de bouwwerknemers blootgesteld zijn, is samen met de vaststelling van de preventiemaatregelen, immers ook bruikbaar voor het personeel dat de "niet bouw" activiteiten uitoefent (bvb., stof, lawaai, trillingen, brandgevaarlijke werken...).

Deze informatie-uitwisseling ligt aan de basis van de samenwerking en de coördinatie die tot doel hebben de bouwactiviteiten en de "niet bouw"-activiteiten goed op elkaar af te stemmen en waaraan de preventieadviseur moet meewerken (KB IDPB art. 5, tweede lid, 11°).

Er is **geen overlapping** van werkterrein, noch van bevoegdheden van de coördinator en de preventieadviseur. De preventieadviseur benadert de interferentie tussen activiteiten op de TMB en de "niet bouw"-activiteiten (bvb. industriële productie, ziekenhuisactiviteiten...) vanuit de zorg om het welzijn op het personeel van zijn werkgever dat laatstgenoemde activiteiten verder uitvoert. De coördinator benadert deze interferentie vanuit de zorg om het welzijn van de bouwwerknemers;

- ④ **De arbeidsomstandigheden van het personeel van de opdrachtgever dat tewerkgesteld wordt op de een TMB** en dat er zelf ook "bouw"-werkzaamheden uitvoert bvb.: de uitbreiding van het gebouw dat de sociale zetel van een bouwfirma huisvest en waar de opdrachtgever een deel van zijn personeel laat meewerken...

Hier heeft de preventieadviseur uiteraard dezelfde taken als deze van de preventieadviseur van een aannemer (zie verder), met dit verschil dat hij in dit geval reeds van bij het ontwerp eveneens de risicoanalyse moet maken en de preventiemaatregelen voorstellen voor de bescherming van het personeel van zijn werkgever dat aan de bouwwerkzaamheden zal deelnemen.

Aangezien coördinator en preventieadviseur in dit geval beiden aan dezelfde persoon (opdrachtgever/werkgever) advies verstrekken over de bescherming van dezelfde werknemers, **overlappen**, wat dit betreft¹⁴, **de bevoegdheid en de taken van de coördinator volledig deze van de preventieadviseur.**

- ⑤ **De arbeidsomstandigheden van de personen die belast zullen worden met het uitvoeren van latere werken aan het bouwwerk** en de **arbeidsomstandigheden van het personeel van de opdrachtgever dat in het bouwwerk** zijn normale taken blijft uitvoeren terwijl deze latere werken doorgaan bvb.: het reinigen van de dakgoten, het onderhoud van de centrale verwarming, het reinigen van ramen, het vrijmaken van een afvalwaterleiding in een ziekenhuis of laboratorium, dakherstellingswerken...

Theoretisch zou hier het onderscheid gemaakt moeten worden tussen, enerzijds, de gevallen waar de latere werken zouden worden uitgevoerd door het eigen personeel van de opdrachtgever, en anderzijds, de gevallen waar deze werken zouden worden uitgevoerd door extern personeel. In de praktijk is vaak bij het ontwerp niet geweten of de opdrachtgever de latere werkzaamheden in eigen beheer zal uitvoeren, dan wel met de hulp van externe aannemers. Ook kan

---

¹³ De term "halen" is hier een ge vulgariseerde samenvattende uitdrukking waarachter de gangbare praktijk schuilt, waarbij de werkgever de eindverantwoordelijkheid draagt voor de informatie-uitwisseling, samenwerking en coördinatie, doch zijn preventieadviseur als meest aangewezen deskundige aanduidt om rechtstreeks met de coördinator van gedachte te wisselen.

¹⁴ Tenzij de preventieadviseur ook de coördinator zou zijn, strekken de bevoegdheden en de taken van de coördinator in dit geval meestal veel verder dan deze van de preventieadviseur.

de opdrachtgever in de loop van de latere exploitatie van het gebouw om diverse redenen geheel of gedeeltelijk van de ene werkwijze op de andere overschakelen. Bovendien is de opdrachtgever in het ontwerp er hoe dan ook toe gehouden, bij de keuzen die hij moet maken met het oog op het uitvoeren van latere mogelijke werken aan het bouwwerk, de algemene preventieprincipes toe te passen, ongeacht of deze werken nu door eigen personeel of door externen zal worden uitgevoerd.

Enig pragmatisme bij de analyse dringt zich dus op. **Twee** soorten risico's moeten hier worden onderzocht:

- De risico's die het latere werk, wat het aspect bouwwerk betreft, inhoudt voor het personeel dat de bouwwerken zal uitvoeren

Het onderzoek van deze risico's en het voorstellen van preventiemaatregelen is een uitdrukkelijke bevoegdheid en taak van de coördinator (zie ②).

Zou dat werk, of een deel ervan, ook met eigen personeel van de opdrachtgever uitgevoerd worden, dan wordt dit tevens een uitdrukkelijke bevoegdheid en van de preventieadviseur van de opdrachtgever (zie ④).

- De risico's die het uitvoeren van die latere werken meebrengt voor de inrichting van de opdrachtgever en het personeel dat hierin werkt (bvb. het vervangen van bitumenvilt van een dak van een laboratorium dat een bijzondere aandacht vraagt inzake brandgevaar) (zie ③)

de preventieadviseur van derden

De werkgever van een preventieadviseur kan als derde bij een TMB betrokken geraken in diverse hoedanigheden.

- **Als werkgever die activiteiten verricht in een gebouw dat hij huurt en in wiens inrichting een TMB geopend is, in opdracht van de verhuurder** bvb. een gehuurd kantoorgebouw waarvan de dakbedekking vervangen wordt (meestal een activiteit waarbij slechts één aannemer betrokken is) of waar van de gelegenheid gebruik gemaakt wordt om tegelijkertijd de machinekamer van de lift te vervangen en/of een borstwering bij de dakrand aan te brengen (twee of meer aannemers)

De werkgever die het gebouw van een derde huurt en die er activiteiten in uitoefent is ertoe gehouden zijn medewerking aan de coördinatie, de samenwerking en de informatie uitwisseling te verlenen (wet, 7, eerste lid en KB TMB, art 42, §4). In toepassing hiervan moet hij o. a. aan de opdrachtgever, of aan degene die deze hiertoe afvaardigt, de nodige informatie verstrekken met betrekking op de risico's die zijn activiteiten voor de bouwwerknemers van de TMB kunnen meebrengen. De medewerking aan de coördinatie en de samenwerking kan inhouden dat de werkgever in wiens inrichting de TMB geopend is, zijn productieproces moet aanpassen, de toegang tot de TMB beschikbaar maken, enz.

De preventieadviseur van de IDPB van de werkgever in wiens inrichting de TMB geopend is, moet meewerken aan de coördinatie ervan, de samenwerking en de informatie uitwisseling (KB TMB, art. 5, tweede lid, 11°).

Anderzijds is de werkgever ook verplicht om de risico's voor zijn personeel, die door deze TMB in zijn inrichting geïmporteerd worden, te evalueren en passende preventiemaatregelen te voorzien. Hierbij moet zijn preventieadviseur van zijn IDPB hem bijstaan (wet, art. 33, §1, laatste lid en KB IDPB, art. 5, tweede lid, inzonderheid 5° & 10°) en worden zijn taken en bevoegdheden dezelfde als deze van de preventieadviseur in ③.

- **Als werkgever die een installatie uitbaat op een perceel in de onmiddellijke nabijheid van de TMB**, die geen uitstaans heeft met de TMB, doch die, in geval van een incident met de installatie, de bouwwerknemers op de TMB in gevaar kan brengen

Onverminderd de verplichtingen voor deze werkgever om zijn installatie uit te baten zonder gevaar noch hinder voor de omgeving, kan deze werkgever, gelet op het principe van de soevereiniteit van zijn eigendom, (allicht?) niet tot medewerking aan de coördinatie, de samenwerking en de informatie-uitwisseling gedwongen worden.

In dit geval zal de preventieadviseur van de IDPB van de opdrachtgever zijn medewerking aan de coördinatie, de samenwerking en de informatieverschaffing in verband met de TMB dan ook moeten beperken tot wat hij weet of als informatie kan verzamelen.

In de praktijk stellen werkgevers gelukkig zeer vaak een goed nabuurschap op prijs en zal de exploitant van de installatie de opdracht geven aan zijn preventieadviseur om met de coördinatie met de opdrachtgever van de TMB mee te werken. Tenslotte kunnen de activiteiten op de TMB ook een risico voor zijn personeel en zijn installatie inhouden ...

de preventieadviseur van een aannemer

Een aannemer kan ook op diverse wijzen bij een TMB betrokken geraken.

- Als **inschrijver op een aanbesteding of, meer algemeen, als kandidaat voor het uitvoeren van werken op een TMB**

In die hoedanigheid moet de opdrachtgever ervoor zorgen dat de aannemers bij hun offerte een beschrijving voegen van de wijze waarop zij hun deel van de werken menen uit te zullen voeren om in overeenstemming te blijven met het VGP alsook, te informatieve titel, een prijsberekening voor de voorgestelde preventiemaatregelen (KB TMB, art. 30, tweede lid, 1° & 2°).

De preventieadviseur van de betrokken aannemer moet zijn werkgever hierin bijstaan (wet, art. 33, §1, laatste lid, en KB IDPB, art. 5, tweede lid, 10°).

Het is niet uitgesloten dat bij de beoordeling van de beschrijving door de coördinatorontwerp, deze laatste de aannemer uitnodigt om uitleg te verschaffen of om eventuele wijzigingen in zijn voorgenomen uitvoeringswijze aan te brengen. Opnieuw is hier een taak voor de preventieadviseur weggelegd;

- Als **bouwdirectie belast met de uitvoering**, als **aannemer** of als **onderaannemer** op een bouwplaats

De preventieadviseur van de bouwdirectie of de aannemer heeft als taak de arbeidsplaats van de werknemers van zijn werkgever, gelet op de snel wisselende arbeidsomstandigheden, veelvuldig te bezoeken (KB IDPB, art. 7, §1, 1°, a).

Tijdens die bezoeken kan hij geconfronteerd worden met onveilig of ongezond gedrag van de werknemers van de eigen werkgever, van deze van andere werkgevers of van andere aannemers (bvb. zelfstandigen).

Dit kan voor gevolg hebben dat de preventieadviseur zijn werkgever moet informeren teneinde:

- Passende maatregelen te treffen ten opzichte van zijn werknemers;
- De coördinator te informeren over het onbehoorlijk gedrag van andere aannemers op de TMB;
- Passende maatregelen te nemen in het kader van de bepalingen van de wet, art. 29 (het nemen van de passende preventiemaatregelen in de plaats van en op kosten van de aannemer die in gebreke blijft - niet toepasselijk bij overheidsopdrachten).

2. De preventieadviseur van de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk

In de mate dat de taakverdeling tussen IDPB en EDPB hetzij ambtshalve (KB IDPB, art 11, §3), hetzij op basis van het identificatiedocument (KB IDPB, art. 8, 9, 10 en 11, §§ 1 & 2), bepaalde taken aan de EDPB toewijst, kunnen een aantal bevoegdheden en taken van de preventieadviseur

van de IDPB, zoals onder vorig punt 1. uiteengezet, door een preventieadviseur van een EDPB moeten uitgeoefend worden (KB EDPB, art.2).

Wat hierboven voor de preventieadviseur van de IDPB is vermeld, geldt dan mutatis mutandis ook voor de preventieadviseur van de EDPB.

Besluit: Schoenlapper, blijf bij uw leest en, indien je ertoe genoodzaakt bent met meerderen op dezelfde leest te werken, zorg dan dat je tot een duurzaam resultaat komt ...

ir. Millès Raekelboom